

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

1. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนโดยอาจเกิดจากการละเลยระเบียบ ข้อบังคับ ขาดจริยธรรมในการทำงาน หรือจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเข้าไปแทรกแซงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐจนขาดความเป็นอิสระ ขาดความเป็นกลางอันส่งผลกระทบต่อประโยชน์โดยรวม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงินได้อย่างยิ่ง รวมถึงอาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมและการด้อยคุณภาพในการบริหารและการปฏิบัติงานอย่างไรก็ตามยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือกระทำโดยไม่รู้เป็นจำนวนมาก นำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนหรือถูกลงโทษ ดังนั้น ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest: COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยิ่งสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้าง สืบทอดวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม
2. เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
3. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้
4. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน

3. การดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

สำนักบริหารกลาง ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2564 เวลา 11.00 น. โดยมีการประชุมผ่านสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Teams โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับความรู้เรื่อง การดำเนินการ การบริหารความเสี่ยง และการขัดแย้งทางผลประโยชน์ และผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หลักการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร และการประเมินความเสี่ยงทุจริตขององค์กรและการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อระบุประเมินความเสี่ยงและกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยง และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีกรรมการบริหาร ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาพลังงานเป็นประธานการประชุม ซึ่งได้นำการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) มาเป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายของการปฏิบัติงานที่อาจเกิด

ผลประโยชน์ทับซ้อน การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายของการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนผลประโยชน์ทับซ้อน คือ สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ๆ (เช่น ทนายความ นักการเมือง ผู้บริหาร หรือ ผู้อำนวยการของบริษัทเอกชน หรือหน่วยงานรัฐ) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่รับผิดชอบอยู่เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ทั้งที่ เจตนาและไม่เจตนา และมีหลากหลายรูปแบบ ไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆ ทั้งในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัดหรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์ จากทางราชการโดยมิชอบ

โดยมีผลการระบุความเสี่ยงทางการทุจริตและความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ได้ดังนี้

ประเภทความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยงอาจจะเกิดขึ้น
ด้านการปฏิบัติหน้าที่ (A)	A1 ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ถูกต้องเกี่ยวกับจัดซื้อจัดจ้าง
	A2 ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง
	A3 การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้กับบุคคลภายใน/บุคคลภายนอก
	A4 การเรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับจ้างเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง
	A5 การรับของขวัญ ของกำนัลมูลค่าเกิน 3,000 บาท
ด้านการใช้งบประมาณ (B)	B1 การเบิกค่าใช้จ่ายที่เป็นเท็จ เช่น ค่าเดินทาง ค่าอาหารว่าง ค่าเลี้ยงรับรอง
	B2 การเปิดเผยเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เจเน

ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ (C)	C1 การถูกแทรกแซงการทำงานจากผู้บริหาร เช่น การใช้อำนาจหน้าที่ในการแทรกแซงการคัดเลือกผู้รับจ้าง
ด้านการใช้ทรัพย์สินของราชการ(D)	D1 การคืนเงินยืมทดรองไม่ตรงตามที่กำหนด และการยืมเงินทดรองสูงจากความเป็นจริง

4. การประเมินระดับความเสี่ยง

เมื่อได้ระบุประเด็นหรือปัจจัยเสี่ยงแล้ว ได้นำมาหาคะแนนในแต่ละความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้แล้วทำการจัดลำดับความเสี่ยงโดยคำนวณจากระดับความเสี่ยง (Risk Exposure) ซึ่งเท่ากับผลคูณของคะแนนระหว่างโอกาสที่จะเกิดกับผลกระทบความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยกำหนดลงในแผนภูมิความเสี่ยงซึ่งจะทำให้สามารถลำดับความสำคัญของความเสี่ยงและเพื่อให้ได้เห็นภาพรวมของการกระจายตัวของความเสี่ยงทั้งหมด ดังนี้

ระดับความเสี่ยง		โอกาส				
		น้อยมาก (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	สูง (4)	สูงมาก (5)
ผลกระทบ	สูงมาก (5)	C1	A4	A1	D1	
	สูง (4)			A2,A3		
	ปานกลาง (3)		B1			
	น้อย (2)		A5,B2			
	น้อยมาก (1)					

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ค่าคะแนน	การแสดงสัญลักษณ์
สูงมาก	17 – 25	
สูง	10 – 16	
ปานกลาง	4 – 9	
ต่ำ	1 -3	

5. การจัดการความเสี่ยง

จากประเด็นหรือปัจจัยการทุจริตที่ได้ระบุได้ สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยงตามลำดับความเสี่ยงได้ดังนี้

- 1) **ระดับความเสี่ยงต่ำ (สีเขียว) ระดับที่ยอมรับได้** หมายถึง ความเสี่ยงที่อยู่ภายในระดับที่ต้องการหรือยอมรับได้ โดยไม่ต้องการดำเนินเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น แต่ควรมีมาตรการติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อรองรับผลที่เกิดขึ้น
- 2) **ระดับความเสี่ยงปานกลาง (สีเหลือง) ระดับที่พอยอมรับได้** หมายถึง ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสที่อาจเกิดขึ้นหรือความรุนแรงของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการดำเนินงานบางส่วนของกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง
- 3) **ระดับความเสี่ยงสูง (สีแดงเข้ม) ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้** หมายถึง การจัดการควรทำการการโอนหรือการกระจายความรับผิดชอบให้กับผู้อื่นในการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากเป็นความเสี่ยงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่สามารถรับเอาไว้เองได้
- 4) **ระดับความเสี่ยงสูงมาก (สีแดง) ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้** หมายถึง การหยุดหรือการดำเนินการ กิจกรรม หรือโครงการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

6. สรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตประจำปี 2564

ผลวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์กร นำผลที่ได้มากำหนดมาตรการวิธีการควบคุมเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน และจัดทำตัวชี้วัดระดับหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพัฒนาพิงคนคร แต่ก็ยังมีโอกาสอาจเกิดการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่จำเป็นจะต้องดำเนินการป้องกันต่อไป